

Luchtoord voor iedereen

Maxim van Ooijen voor de Hofboerderij met een afbeelding van de vroegere bewoners Jacob Gael en Cornelia Jacoba van Schuijlenburch.
FOTO JACQUES ZORGMAN

In 2009 werd de buitenkant nog aangepakt.
ARCHIEFFOTO

In deze rubriek wordt teruggeblikt op een historische periode of gebeurtenis in Westland.

De Hofboerderij in Wieringen dreigde te worden verkocht; maar participerende burgers steken daar een stokje voor. Wat ooit een van de mooiste buitenplaatsen van het Westland was, blijft een Wierings icoon.

RIEN VAN DEN ANKER

Menig Westlander zal bij de gedachte alleen al gruwen, maar ook in het verleden was Westland, en dan vooral Wieringen, een geliefd oord voor rijke regenten uit Den Haag en Delft. Die gefortuneerde buitenstaanders bouwden er rante huizen, noemden dat buitenplaatsen, en gingen er wonen met hun familie. Niet het hele jaar, dat was een beetje teveel van het goede, ze verbleven er alleen gedurende de

zomermaanden. Weg van de drukte, de hitte en vooral de stank van de stad. Een van die frisse luchtoorden was de Hofboerderij in Wieringen.

Maxim van Ooijen houdt wel van zo'n licht ironische blik naar het verleden. De Hofboerderij zit bij de ras-Wieringer in de genen. Park, raadhuis, molen en boerderij, dát is Wieringen, zegt hij. Voor Van Ooijen is de plek een soort tweede thuis, als 6-jarig knulletje was hij er al op woensdagmiddagen, voor handenarbeid, knutselen met wc-rolletjes en vingerverven. „Een soort kinderopvang.”

Kaaskelder

Dertig jaar zit hij in het bestuur van de Vereniging historische werkgroep oud-Wieringen & Kwintseul. Niet meer, maar desalniettemin is hij - inmiddels ook D66-raadslid - als vrijwilliger minstens enkele keren per week in de Hofboerderij te vinden. Hem 'hofboer' noemen gaat hem echter wat ver; de ontmoeting speelt zich af in de Kaaskelder, waar ooit kazen in troggen pekelden.

Al rond 1250 woont hier ridder Gerardus van Wieringhe. Die zocht een mooie woonplek in de grensstreek tussen Den Haag en Wieringen, zeg maar, in een soort Westlandse zoom avant la lettre. Het wordt een zogenoemde sterkte, geen kasteel, geen kantelen.

Vervallen

In 1485 schenkt de toenmalige eigenaar Hendrik van Naaldwijk het aan de Cisterciënzer kloosterorde. Geen echt royaal gebaar, het was inmiddels behoorlijk vervallen en zag er niet meer uit. De kloostertijd is in die periode kwijnend, gemiddeld woont er slechts een tiental monniken, geregeld moeten nieuwe celibataire broeders van elders worden aangevoerd. Van

Ooijen, ernstig: „Het was dan ook geen aantrekkelijke locatie in dat waaierige, open land, je kon beter monnik worden in Brabant, veel gezelliger.”

In 1573, tijdens de Tachtigjarige Oorlog, slaan de monniken op de vlucht, waarna het pand in brand wordt gestoken en geheel wordt verwoest. Onduidelijk blijft of de Spanjaarden of de Geuzen daarvoor verantwoordelijk waren. Beider motief in ieder geval gelijk: ervoor zorgen dat de vijand het versterkte pand niet in bezit kreeg.

Na die onafhankelijkheidsoorlog is de trend dat stedelijke rijken op het platteland buitenplaatsen bouwen. „En zo kwam er hier een heel duur huis voor mensen die te veel geld hadden. Op de vlucht voor stadse stank, hitte en lawaai. Generaties lang woonden hier families als die van Van der Dussen, Brasser of Gael.”

De buitenplaats - inmiddels rijp voor de sloop - wordt in 1806 verkocht. Handelaren kopen gronden en pand, vooral voor de sloopmaterialen. Pas later komen de restanten en stukken grond in handen van de families Waarendorp en Van Eendenburg. Dan wordt het gebouw een boerderij, de Hofboerderij.

Dat duurt tot begin vijftiger jaren vorige eeuw, een periode na de Tweede Wereldoorlog waarin woningnood met een hoofdletter wordt geschreven. De omgeving van de Hofboerderij verandert in die tijd sterk: land maakt plaats voor nieuwbouwwoningen.

Hofdames

Boer Van Eendenburg blijft er nog enkele decennia wonen. In 1973 wordt alles anders met de komst van de Stichting De Hofdames. Dan ontstaat het begin van het cultureel centrum, zoals het dat nog

steeds is. „Met dank aan weer die brede, typisch Wateringse publieke ondersteuning." Sinds 1984 zijn gebouw en omgeving (archeologisch) rijksmonument.

Van Ooijen, zittend in die Kaaskelder met bijna vier muren tot op het plafond vol boeken, ordners en stapels papier, voelt zich na zoveel jaren oprecht thuis in de Hofboerderij. Maar hij zou er niet willen wonen. Passend teatraal: „Dit is geen privéhuus, dit van de gemeenschap. Van Wateringen."